VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Maakuntadigimuutos
Tomi Hytönen

22.11.2018

Kunta- ja terveysjaosto

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto on pyytänyt kuultavaksi 22.11.2018 ja kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Tässä lausunnossa käsitellään maakunta- ja soteuudistuksen ICT-hankkeiden etenemistä ja resurssien riittävyyttä vuoden 2019 valtion talousarvioesityksen määrärahamomentin 28.70.05 pohjalta.

1. Määrärahaehdotus vuodelle 2019

Hallituksen esityksessä vuoden 2019 valtion talousarvioksi maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanoon liittyviä määrärahoja on koottu valtiovarainministeriön pääluokan momentille 28.70.05 (Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus, siirtomääräraha 3v).

Hallituksen talousarvioesityksessä momentille esitetään myönnettäväksi 211 015 000 euroa vuodelle 2019. Määrärahan mitoitus perustuu talousarviovalmistelun yhteydessä tehtyihin ehdotuksiin määrärahan käytöstä.

Momentin 28.70.05 määrärahasta 98 150 000 euroa on esitetty varattavaksi maakunta ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen digimuutosohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon. Määrärahasta rahoitettaisiin 18 maakunnan valmistelun ICT-muutostoimia sekä valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon muutoshankkeita sekä Vimana Oy:n kustannuksia. Ministeriöiden kesken määrärahan käytöstä on tarkoitus sopia määrärahamomentin käyttösuunnitelmassa. Maakunnille rahoitus myönnettäisiin muutossuunnitelmiin ja vastaaviin välttämättömiin tarpeisiin perustuvina valtionapuina.

Vuonna 2019 määrärahaa käytettäisiin vuosina 2017 ja 2018 käynnistyneiden maakuntien tietohallinnon valmistelu- ja perustamistoimenpiteisiin, maakuntien ICT-järjestelmien ja -infrastruktuurin muutosten toteuttamiseen ja hankintaan, maakuntien ICT-palvelukeskuksen valmisteluun ja yhteisiin investointeihin sekä valtakunnallisten hankkeiden toimeenpanoon. Lisäksi määrärahaa käytettäisiin vuonna 2019 käynnistyviin mm. uusiin ministeriöiden ohjaamiin muutoshankkeisiin. Eri viranomaisten tietojärjestelmät vaativat muutoksia, jotta maakunnat voivat aloittaa toimintansa 1.1.2021.

Digimuutosohjelmassa kustannuksia muodostuu vuonna 2019 muun muassa maakuntien muutossuunnitelmien mukaisen toimeenpanon palkkakustannuksista, asiantuntijapalveluiden ja ICT-laitteiden hankinnoista, välttämättömistä tietojärjestelmämuutoksista ja tietojärjestelmien integraatioista, kansallisten tietojärjestelmäpalveluiden toteutuksesta ja käyttöönotosta sekä uudistuksen edellyttämistä muutoksista valtion viranomaisten tuottamiin tietojärjestelmäpalveluihin ja tietorekistereihin.

Digimuutosohjelma 28.70.05	Määrärahan ehdotettu kohdennus 2019, euroa
VM / Valtakunnallinen ohjaus, arkkitehtuuri ja yhteiset tukitoimet	1 550 000
VM / Maakuntien perustamisen ICT-muutoksen rahoitus	76 850 000
VM / Suomi.fi ja PTV-hanke, VRK	1 100 000
VM / Järjestäjien digipalvelut	300 000
STM / Valtakunnallinen ohjaus ja koordinaatio	250 000
STM / Soteri-hanke, Valvira	500 000
STM / Soutu-hanke, Kela ja THL	5 000 000
STM / Tiedolla johtaminen	2 500 000
STM / Lomituspalveluihin liittyvät tietojärjestelmämuutokset	1 000 000
TEM / Yritysten sähköisen asioinnin järjestelmä ja Tuki2014 –järjestelmä	800 000
TEM / EU:n rakennusrahastojen hallinnointi Eura2014	500 000
TEM / ATV CRM -maakuntauudistuksen muutokset	500 000
MMM / Muutokset Maaseutuviraston tukisovellukseen, Hyrrään ja raportointijärjestelmään	600 000

MMM / Muutokset Elintarviketurvallisuusviraston useisiin tietojärjestelmiin	400 000
MMM / Muutokset Suomen ympäristökeskuksen tietojärjestelmiin	2 000 000
MMM / Muutokset elinkeinokalatalouden ja erätalouden tietojärjestelmiin	1 000 000
YM / Muutos- ja uudistustarpeet vesienhoidon ja merenhoidon tietojärjestelmiin	800 000
VM / Vimana Oy	2 500 000
Digimuutosohjelman yhteensä	**98 150 000**

Valinnanvapauden pilotointia ja esimerkiksi Kanta-palveluiden kehittämisen määrärahaesitykset ovat sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momenteilla. SoteDigi Oy:n osalta ei ole tehty momentille vuodelle 2019 määrärahaesitystä.

2. Valmistelua toteuttavat muutoskokonaisuudet ja ehdotukset niiden resursoimisesta määrärahamomentilta

Valtakunnallinen ohjaus, arkkitehtuuri ja yhteiset tukitoimet (VM), 1 550 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 1 550 000 euroa varataan maakunta- ja sote-uudistuksen digimuutoksen (Makudigi) toimeenpanon valtiovarainministeriössä. Määrärahaa käytetään pääosin ohjaus- ja tukitehtäviin, maakuntien viite- ja kokonaisarkkitehtuurin suunnitteluun sekä maakuntien tietohallinnon yhteentoimivuutta ja yhteisiä palveluja tukevaan toimeenpanoon, verkostotoimintaan, ohjeistukseen sekä tilannekuvan toteutukseen.

Määrärahalla on vuonna 2019 palkattuna vähintään 2 määräaikaista henkilöä, jolloin henkilöstökulujen osuus on vähintään 150 000 euroa. Lisäksi Makudigiin on irrotettu valtiovarainministeriön vakinaisesta henkilöstöstä 4 henkilöä (JulkICT) ja digimuutoksen hankekoordinaattori, joiden kustannus on vähintään 400 000 euroa. Toimeenpanoa tukeviin palveluhankintoihin, selvityksiin, viestintään, verkostotyöhön ja tilaisuuksiin, koulutukseen, materiaaliin, matkoihin ja muuhun valmistelua tukeviin tarpeisiin on varattu noin 1 000 000 euroa.

Maakuntien perustamisen ICT-muutoksen tukeminen (VM), 76 850 000 euroa

Momentilta 28.70.05 digimuutokseen varatusta määrärahasta rahoitetaan vuonna 2019 pääasiassa maakuntien esivalmistelun ja väliaikaishallinnon toteuttamaa maakunnan tietohallinnon valmistelua ja perustamista, maakuntien ICT-järjestelmien ja -infrastruktuurin muutosten toteuttamista ja niihin liittyviä hankintoja. Määrärahaa varataan momentilta 76 850 000 euroa. Kustannuksia muodostuu muun muassa maakuntien muutossuunnitelmien mukaisen toimeenpanon palkkakustannuksista, asiantuntijapalveluiden ja ICT-laitteiden hankinnoista,

välttämättömistä tietojärjestelmämuutoksista ja tietojärjestelmien integraatioista. Määrärahan maakuntakohtainen tarpeen arviointi perustuu vuoden 2018 tapaan maakunnan laatimaan muutossuunnitelmaan ja sitä koskevan rahoitustarpeen arviointiin valtiovarainministeriössä.

Maakuntien ICT-muutoksen määrärahaesitys momentilla on vuoden 2018 määrärahatasoa alhaisempi. Maakuntien perustamisen ICT-muutoksen vuoden 2019 rahoituksessa on tarkoitus huomioida vuodelta 2018 momentilta 28.70.05 mahdollisesti käyttämättä jääviä ja siirtyviä ICT-muutoksen määrärahoja sekä LTA I 2018 saatua lisämäärärahaa 15 000 000 euroa momentille 28.70.05 maakuntien perustamiseen liittyvän ICT:n muutoksen toimeenpanoon ja näihin liittyvien tietojärjestelmien konsolidointikustannuksiin. Määrärahojen siirtyminen johtuu pääasiassa maakuntien aloittamisen ja lainsäädännön hyväksymisen aikataulun muuttumisen vaikutuksista maakuntien esivalmistelussa ja toimeenpanossa.

Suomi.fi ja PTV-hanke (VM/VRK), 1 100 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 1 100 000 euroa varataan Väestörekisterikeskuksen Suomi.fi ja PTV-hankkeelle, jossa toteutetaan sote-valinnanvapauden tietopalvelu (VTP) Suomi.fi –verkkopalvelun ja palvelutietovarannon avulla sekä Suomi.fi alueelliset näkymät ja yhteinen sisällönhallinta tukemaan maakuntien verkkosisältöjä. Hanke on käynnistetty 2018.

Järjestäjän digipalvelut (VM), 300 000

Momentin 28.70.05 määrärahasta 300 000 euroa varataan maakuntien tarvitsemien soteen kuulumattomien järjestämistehtävien tiedolla johtamisen välineen suunnitteluun, pilotointeihin ja käyttöönottoon. Yhteisen työvälineen toteutuksesta vastaa Vimana Oy.

Vimana Oy (VM), 2 500 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta varataan 2 500 000 euroa maakunnille perustetun valtakunnallisen ICT-palvelukeskus Vimana Oy:n peruskustannuksiin (palkat ja muut pakolliset kulut). Määräraha käytetään yhtiön oman pääoman sijoitukseen.

Lisäksi maakuntauudistuksen vaatimien yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden kehitystyön eteenpäinvienti, tuotanto ja käyttöönotto vaativat rahoitusta. Tämä rahoitus on tarkoitus toteuttaa LTAE II 2018 (28.70.) mukaisesti siten, että valtion kokonaan omistamalle maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:lle luovutetaan vastikkeetta tai oman pääoman ehtoisesti enintään 30 milj. euron arvosta valtion omistamia osakkeita.

Pääomasijoituksen turvin yhtiö voi vuonna 2019 jatkaa maakuntien yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palveluiden ja yhteisten integraatiopalveluiden suunnittelu-, hankinta- ja kehitystehtäviä maakuntien väliaikaishallinnolle ja myöhemmin aloittavalle maakuntahallinnolle. Vimana Oy:lle luovutetaan osakkeita, joiden omistuksesta luopumiseen on olemassa eduskunnan aikaisemmin antama suostumus.

Valtakunnallinen ohjaus ja koordinaatio (STM), 250 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 250 000 euroa varataan maakunta- ja sote-uudistuksen valtakunnalliseen ohjaukseen ja koordinaatioon sosiaali- ja terveysministeriössä (Diti). Määrärahan käyttö muodostuu pääosin henkilöstön palkkakustannuksista sekä asiantuntijapalveluista. Määrärahalla varmistetaan, että toimeenpanon ohjaus, projektihallinto, muutosten määrittely, suunnittelu ja dokumentointi ovat asianmukaisella tasolla. Määrärahalla on vuonna 2019 palkattuna vähintään 2 määräaikaista henkilöä.

Soteri-hanke (STM/Valvira), 500 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 500 000 euroa varataan sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiotietojen hallintaa ja organisaatiorekistereitä kehittämiseen palveluntuottajalain mukaisesti. Kehitystyö tehdään Valviran toimesta Soteri-hankkeessa vuosina 2018-2019.

Soutu-hanke (STM/Kela, THL), 5 000 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 5 000 000 euroa varataan maakunta- ja sote-järjestämislain toimeenpanon edellyttämiin muutoksiin kansallisissa sote-tietojärjestelmissä ja -rekistereissä. Merkittävimmät rahoitustarpeet tietojärjestelmämuutoksissa kohdistuvat maakuntien rekisterinpidon sekä asiakas- ja potilastietojen käsittelyn muutoksiin Kanta-palveluissa sekä järjestäjän ja tuottajan erottamiseen. Muutokset toteutetaan THL:n ja Kelan meneillään olevassa Soutu-hankkeessa vuosina 2019-2021.

Tiedolla johtaminen (STM), 2 500 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 2 500 000 euroa varataan sote-tiedolla johtamisen rakenteita, tietojärjestelmiä ja johtamisen tietopohjaa kehittävään sote-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpanoon. Taustalla on pidempi kehitystyö päätöksenteon ja kansallisen ohjauksen tarvitseman tiedon kehittämiseksi. Määrärahalla toteutetaan uudistuksen vaatima tietojohtamisen kypsyystason nousu maakunnissa ja valtion viranomaistehtävissä. Määrärahan käyttö kohdistuu pääosin tiedon yhteismitallisuuden varmistavaan toteutukseen, perusjärjestelmien edellyttämään kehitystyöhön ja yhdenmukaistamiseen, kirjaamisen toimintatapojen ja tiedontuotannon prosessien uudistamiseen, viranomaisten yhteisten raportointiratkaisujen ja data-alustojen kehitystyöhön sekä integraatioihin. Toteutushanke on käynnistetty syksyllä 2018 ja siihen osallistuvat THL, Kela, Valvira, maakunnat ja SoteDigi Oy.

Lomituspalveluihin liittyvät tietojärjestelmämuutokset (STM), 1 000 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 1 000 000 euroa varataan maatalouslomituspalveluihin liittyvän päätöksenteon tietojärjestelmän uudistamiseen ja kehitystyöhön. Järjestelmä tulee uudistaa lakimuutosten vuoksi ja tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille. Vuonna 2018 on kartoitettu toteutusvaihtoehdot ja laadittu uudistamisen etenemissuunnitelma. Toteutusta tehdään yhdessä Vimana Oy:n kanssa. Uusi tietojärjestelmä korvaa Melan ylläpitämän lomitusnetin, jota joudutaan käyttämään siirtymävaiheen ajan.

Yritysten sähköisen asioinnin järjestelmä ja Tuki2014 –järjestelmä (TEM), 800 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 800 000 euroa varataan maakuntauudistuksesta aiheutuvien yritysten sähköisen asioinnin järjestelmän ja Tuki2014 käsittelyjärjestelmän muutosten toteuttamiseen. Määrärahaa käytetään mm. uuden viranomaisrakenteen edellyttämien muutosten toteutukseen, päätöspohjien ja raportoinnin kehittämiseen ja kirjanpito- ja maksuliikerajapintojen toteutuksiin.

EU:n rakennusrahastojen hallinnointi Eura2014 (TEM), 500 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 500 000 euroa varataan maakuntauudistuksesta aiheutuvien EU:n rakennerahastojen hallinnoinnin tietojärjestelmän muutoksiin. Määrärahaa käytetään mm. uuden viranomaisrakenteen edellyttämien muutosten toteutukseen ja uusien tukimuotojen päätöksentekopohjien rakentamiseen.

ATV CRM -maakuntauudistuksen muutokset (TEM), 500 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 500 000 euroa varataan maakuntauudistuksesta kasvupalveluiden asiakastietojärjestelmän muutoksiin. Määrärahaa käytetään mm. uuden viranomaisrakenteen edellyttämien muutosten toteutukseen, käyttövaltuuksien kehittämiseen, tietoturvaan, rajapintoihin sekä muihin tietojärjestelmäpalveluihin tarvittavien liittymien toteuttamiseen.

Muutokset Maaseutuviraston tukisovellukseen, Hyrrään ja raportointijärjestelmään (MMM/Mavi), 600 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 600 000 euroa varataan maakuntauudistuksen edellyttävien muutosten toteuttamiseen Maaseutuviraston tukisovelluksen asianhallintaan, Hyrrä-tietojärjestelmään (tuki- ja maksuhakemusten käsittely) ja raportointijärjestelmään. Määrärahaa käytetään mm. uudistuksen edellyttämään järjestelmien päivittämiseen, järjestelmien käsittelyprosessien muuttamiseen sekä uusien ohjelmistolisenssien hankintaan.

Muutokset Elintarviketurvallisuusviraston useisiin tietojärjestelmiin (MMM/Evira), 400 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 400 000 euroa varataan maakuntauudistuksen edellyttämien muutosten toteuttamiseen Elintarviketurvallisuusviraston useisiin (n. 20 kpl) tietojärjestelmiin. Määrärahaa käytetään mm. valvonta- ja rekisterisovellusten sekä toiminnanohjaus- ja tiedonhallinnan järjestelmien muutoksiin ja korvaavien järjestelmien käyttöönottoihin.

Muutokset Suomen ympäristökeskuksen tietojärjestelmiin (MMM/Syke), 2 000 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 2 000 000 euroa varataan maakuntauudistuksen edellyttämien muutosten toteuttamiseen Suomen ympäristökeskuksen 8 eri tietojärjestelmään. Määrärahaa käytetään mm. tulva- ja patoturvallisuuden hallinnan tietojärjestelmissä, vesitalouden tietojärjestelmissä ja rekisterissä tehtävien muutosten toteuttamiseen ja järjestelmien kehittämiseen.

Muutokset elinkeinokalatalouden ja erätalouden tietojärjestelmiin (MMM), 1 000 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 1 000 000 euroa varataan maakuntauudistuksesta johtuvien muutosten toteuttamiseen maa- ja metsätalousministeriön elinkeinokala- ja erätalouden tietojärjestelmissä, seurantajärjestelmissä, rekistereissä ja tietovarastoissa. Muutokset kohdistuvat erityisesti pääsynhallintaan, uusien organisaatioiden käsittelyyn järjestelmissä ja raportointiin.

Muutos- ja uudistustarpeet vesienhoidon ja merenhoidon tietojärjestelmiin (YM), 800 000 euroa

Momentin 28.70.05 määrärahasta 800 000 euroa varataan maakuntauudistuksen edellyttämään ympäristöministeriön vesienhoidon ja merenhoidon sekä ympäristötietoa tuottavien tietojärjestelmien ja sähköisten palveluiden kehittämiseen ja alueen IT-ratkaisujen toteutukseen. Määrärahaa käytetään mm. henkilöstötyöhön ja palveluiden hankintaan.

Liite: Toimeenpanon eteneminen 11/2018